

BIBLIOTEKA
SHTETIT

SH-32

1462

Arshin Xhezo

**BISEDE
SHOQERORE**

24-52

Xh62

ARSHIN XHEZO

BISEDË SHOQËRORE

~~74262~~

3346

SHTËPIA BOTUESE «8 NËNTORI»

LARTËSI TË NDËRGJEGJES SHQIPTARE

Nuk po më hiqet nga mendja një letër që na erdhi një ditë në redaksi. Sapo u ulëm në tavolinë: — Dëgjoni! — tha një nga shokët tanë dhe lexoi:

«U vra aksidentalisht në minierë zjarrmëtari Çerçiz. U hidhëruan shumë shokët. Pastaj e çuan në shtëpi. I ati ishte te porta. Shtangu për një çast. U drodh. Po e mblodhi veten: «Çerçiz, ti je? — tha. — Pastaj u drejtua nga njerëzit që ishin grumbulluar: — Përherë Çizja i babait më vinte vetë në shtëpi. Sot po ma bien shokët. Po vijnë shumë njerëz sot tek unë. Me siguri djali do ta ketë nderuar Partinë... — I thirri pastaj djalit tjetër: — Hajde me babanë të shkojmë të punojmë në këmbë të Çizes. Nuk ia lëmë Partisë vendin e punës bosh».

Atë e bir para dhe nëntë kooperativistë të tjerë pas, shkuan e zëvendësuan zjarrmëtarin në minierë...».

...Ne heshtëm për një çast. Shikonim njëri-tjetrin në sy dhe dëgjonim. Fjalët e plakut me zemër të madhe na prekën. Por shpejt e mblodhëm veten. Dhe letra na u duk e zakonshme. Po pse të na dukej e zakonshme? Pikërisht nga kjo gjë nuk po më hiqet nga sytë ajo copë letër e vogël. E zakonshme?! Thoni, ku ndodh kështu, në cilin vend? Asgjëkundi!

Tek ne kjo është fare e zakonshme. Është bërë i zakonshëm heroizmi. Na është bërë si ajri. Po e thitim pa e kuptuar. Heroizmi masiv! Vepra kolosale e Partisë. Partia na ka bërë të tillë: të vritemi e të mos e ndiejmë vdekjen, të lodhemi e të mos e ndiejmë lodhjen. Se kemi një ideal të madh —, socializmin. Jemi betuar ta ndërtojmë socializmin. Dhe do ta ndërtojmë me thonj e me dhëmbë, me jetën tonë. I tregojmë vështirësitë tona. Po ama nuk i tregojmë për t'i qarë hallin botës, që të na thotë: «Epo mos u mërzitni, se kështu e ka jeta». Jo! Ne i tregojmë vështirësitë tona për t'i thënë botës se dimë t'i mundim, dimë të fitojmë mbi to. Edhe kështu siç jemi të rrethuar. E dëgjuat atë plakun? Atij s'iu dhimbs djali për Partinë. Kështu jemi të gjithë. Kokën lëmë për Partinë, për shokun Enver. Se na kanë fisnikëruar shpirtin.

Për socializmin, për të mirën e tjetrit, të shokut, të fqinjës, njerëzit tanë po shkruajnë faqe të mrekullueshme heroizmi. Na janë bërë si të shtëpisë emra të tillë heronjsh të popullit si Fran Ivanaj e të punës socialiste si Pilo Lera e Riza Burja, si Ismet Sali Bruçaj e brigada që mban emrin e tij në hidrocentralin e Fierzës. Ra tërmet në Dibër, në Librazhd, në Fier, po u ngritën njerëzit nga gjithë Shqipëria dhe vajtën e i zhdukën pasojat. Pa asnjë shpërblim. Sepse çatitë e rrëzuara quheshin «çatitë e të gjithëve». Ne tani ndërtojmë kudo shtëpi me kontribut vullnetar. Ç'gëzim i madh, kur ti hyn në shtëpinë e re dhe u thua shokëve që vijnë të të urojnë: «Urdhëroni brenda!» Dhe ata të urojnë: «I gëzofsh shtëpitë e reja!». Na tregonin një ditë për një aktivist të Lagjes 4. Ishte me shërbim jashtë rrethit. Po ngaqë s'e linte merakun i pallatit që po

ndërtonin si lagje, bëri një lajmthirrje: «Alo!» «Ç'ke» i thanë. «Po dola njëherë, — u përgjigj. — Nuk e di, erdhi llaçi për katin e dytë apo jo?» Duket i thjeshtë ky fakt. Po ç'e shtyu atë njeri të telefononte? Ai vetë ka shtëpi!... Kështu na ka mësuar Partia. Të na dhimbset shoku. Kemi akoma nevoja për ndërtime, prandaj dhe i jemi përveshur të gjithë. Po dëgjoni ç'thoshte shtypi amerikan para disa kohe: «Rio-de-Zhaneiro: Maria Tomas Pedro është 27-vjeçare. Është e papunë. Ka 7 fëmijë dhe burrin e saj Helio, 32 vjeç. Jeton në një barakë prej teneqeje, që fryn nga të katër anët. Fëmijët iu sëmurën nga të ftohtit. Një ditë Maria u çmend, papritur rrëmbeu fëmijët një nga një dhe i hodhi në pellgun me ujë pas barakës. Pastaj hyri me vrap në barakë dhe u përpoq të vrasë veten».

«Mbi 1 milion fëmijë të pastrehë jetojnë në pjesën jugore të kontinentit latino-amerikan, — shkruan revista «Njuzuk». — I gjen duke dremitur në grumbuj plehrash, në varreza dhe nëpër kanale, për t'iu fshehur patrullave të policisë dhe qenve».

«Po televizioni i tyre? — mund të thotë dikush — Në të duken pallate të bukura, shtëpi komode...» Ashtu është, po dihet që regjizorët, kameramanët dhe padronët e tyre nuk janë «aestetikë», që të xhirojnë në vende të fëlliqura... Pastaj dihet nga kushdo parulla elementare e tregtarit: «Reklama është shpirti i tregtisë»... Dhe ata janë tregtarë të regjur...

Bile kjo është pak. Shpirti tregtar i njeriut të gatuar nga borgjezia arrin shpeshherë në krim.

«Evelin Vagleri — shkruante shtypi amerikan — ishte një grua e re nga Bostoni. Ajo kalonte rrugës një ditë duke mbajtur në dorë një bidon me benzinë. Papritur, gjashtë vetë të panjohur iu ho-

dhën përsipër dhe u sollën me të si shtazë. Pastaj i hodhën benzinën në trup dhe i vunë zjarrin. Ndërkohë ata u larguan duke qeshur e duke parë lëkurën e saj, që digjej e copëtohej dalngadalë...»

Është ngjarje shumë e dhimbshme. Bile makabre. Po sistemi borgjez gjithmonë kriminelë ka pje-llë. Bishave të tilla kurrë nuk u është dhimbsur, as njeriu, as lëkura e njeriut. Ata zbavitën me lëkurën e njeriut.

Edhe nazistët kështu kanë bërë 30 e ca vjet më parë me lëkurën e njeriut. Ndoshta keni dëgjuar për librin «Main Kampf» (Lufta ime) të Hitlerit. Një ekzemplar i tij, që u gjet në Buhenvald, e kishte kopertinën të mbështjellë pikërisht me lëkurë njeriu...

Por ne na ngjethin tregime të tilla. Për ne njeriu është kapitali më i çmuar dhe bëjmë gjithçka për të. Duke lexuar historinë e gruas fatkeqe të Bostonit përfytyroja lëkurën e saj që binte, dhe m'u kujtua një shkrim i botuar në gazetën tonë para pak vitesh. Dhe shkova e shfletova: «... Le të tregojmë — thoshte autori — për një ngjarje të thjeshtë që ndodhi dje dhe që dëshmon për bukurinë e shpirtit të njeriut tonë dhe për ndjenjën e solidaritetit për shokun... Në spitalin Nr. 2, mëngjesin e djeshëm erdhën 40 traktoristë e mekanikë të SMT-së së Tiranës. Erdhën e takuan mjekët dhe u thanë se donin të jepnin pjesë të lëkurës së trupit të vet për të shëruar shokun e tyre të djegur... Një-ri nga ata, i cili s'ka as dhjetë ditë që është marr-tuar, shkoi në spital bashkë me gruan e vet: «Merr-ni pjesë nga lëkura jonë, — thanë ata, — ne jemi të rinj...».

Bukuria e shpirtit të njeriut tonë! Është bërë një bukuri e tillë, kaq e zakonshme nga Partia, sa që po të fillojmë të tregojmë momente të veçanta të saj, secili mund të thotë: «Po kështu ndodh edhe tek ne, po të tillë njerëz njoh unë sa të duash». Po pikërisht kjo është e madhërishmja, bukuria jonë shpirtërore, se ajo është masive.

Ishim një ditë në një mbledhje të organizatës së frontit të një blloku. Banorët ngriheshin të gjithë njëri pas tjetrit, të rinj e pleq, dhe kritikonin një burrë që nuk kishte mundur ta edukonte mirë djalin e vet, i cili bridhte udhëve natën vonë ose grindej me shokët.

— Pupu! — i tha një plakë. — Po të isha në vendin tënd që të kanë thirrur tri herë në këshill e të kanë hequr vërejtje, unë nuk do të kisha më sy e faqe t'u dilja njerëzve, po do të thosha «Hapu gropë, të futem!...».

Kështu tha nëna plakë. Tri herë po ta kishin thirrur në këshillin e lagjes do të quhej e turpëruar për jetë. Mirëpo shtypi amerikan nuk turpërohej fare, bile e jepte me mburrje lajmin për 60-vjeçarin P. Dimitri, i cili u arrestua për të 115 herë. Edhe vetë i arrestuari ndihej krenar... Pse të turpërohej plaku? Mos ishte i vetmi!

Ky është morali i tyre. Frikë, pasiguri kudo. «Në San-Francisko — njoftonte një ditë shtypi amerikan — u gjetën të vdekur nga të pangrënët dy motra të moshuara. Pse? Ato kishin kaq ditë që nuk guxonin të delnin nga shtëpia të blinin diçka për të ngrënë. U ruheshin çdo çast vagabondëve dhe vrasësve, që përgjonin pas çdo porte...»

Ne edhe na trondit ky fakt, por edhe na duket si për të qeshur. Sepse për ne është gati i pabesue-

shëm. Ne asnjëherë nuk i kemi pasur problem vrasjet e grabitjet. Tek ne edhe kur ndodh rrallë ndonjë akt i lehtë vagabondazhi, mbliidhet e alarmohet gjithë lagjja, kolektivi i ndërmarrjes ose shkolla. Ku vallë ndodh kështu në botën borgjeze? Të ngrihen shokët, fqinjët, njerëz fare të panjohur e të të kritikojnë djalin pse nuk sillet mirë me prindët e vet ose me shoqërinë!? Forca e opinionit tonë shoqëror është e madhe, e shëndoshë. Nuk dimë si do ta ndiente veten një i huaj po të ndodhej në një mbledhje të tillë të bllokut ose të lagjes. «Ç'ju duhet këtyre njerëzve të merren me të tjerët!», do të thoshte. Do të habitej, po të dëgjonte se një djalë e përbuz lagjja, bile e dënon, pse s'di të sillet me nënën e vet, ose pse e ka të padisiplinuar fëmijën e vet.

Sthurja, degjenerimi moral e shpirtëror, ka mbërthyer gjithë botën borgjeze e revizioniste. Gazeta polake «Chllopska droga» botonte një letër të një vajze 14-vjeçare. «Të rinjtë e qytetit — thoshte vajza — janë shumë të shturur. Vajzat tmerrësisht të shturura. Të rinjtë tallen me pleqtë dhe njerëzit fatkeqë. Vajzat bredhin me të gjithë djemtë, njohur e panjohur. Ç'mund të presësh nga një vajzë e tillë, kur edhe nëna e saj bën të njëjtën gjë? Ju lutem shokëve të redaksisë të më përgjigjen pse ndodhin këto...»

Ndërgjegjja shqiptare. Në lartësi të papara e ngriti atë Partia. Elementet e komunizmit, idealet dhe puna komuniste po hyjnë gjithmonë e më thellë në gjakun tonë, në gjakun e të gjithëve. Askush nuk i detyroi, veç ndërgjegjes së tyre komuniste, 100 pleqtë pensionistë nga Puka të ngrihen e të punojnë një muaj të tërë në ndërtimin e hekuru-

dhës së rinisë Librazhd-Prenjas. Puna e papaguar, puna komuniste po bëhet diçka e zakonshme në jetën tonë. Sheh tani qindra e mijëra njerëz, pleq e të rinj, që ngrihen pas punës mbasditeve e të dielave, nga qyteti e nga fshati, hapin kanale e ngrenë ndërtesa. Dhe të kujtohen «të shtunat komuniste». Në çdo lagje, në çdo qendër pune, në çdo qytet, në çdo fshat të shkosh sheh njerëz që punojnë pasditeve, çdo ditë, të dielave, jo 4 orë e 6, po shumë më tepër, për socializmin në Shqipëri. Kemi derdhur e derdhim gjak e djersë për socializmin. Dhe prandaj i duam shumë dhe i mbrojmë shumë këto që kemi bërë. I mbrojmë fort, duke qenë të rrethuar nga të katër anët. Dhe do t'i shtojmë fitoret, me mund, me luftë e me punë të palodhur. Se ndërgjegjen politike e kemi të ngritur. Dhe mbajmë në një dorë kazmën, në dorën tjetër pushkën.

Na bëri shumë përshtypje tregimi për një dy kooperativiste. Çeta e tyre luftarake është me rezultate të shkëlqyera në stërvitje. Po e dini ç'ndodhi një ditë me ato të dyja? Një mbasdite, pas punës, lanë punët e tyre, shtëpinë e fëmijët dhe shkuan në depon e armatimit:

— Ku është komandanti? — thanë.

— Pse, ç'e doni komandantin? — u tha një fshatar. — Sot s'ka stërvitje.

— E dimë, e dimë, — thanë ato, — po ja, erdhëm nga meraku i armëve tona. Thamë t'i vajsim edhe një herë, se s'i dihet, edhe ndryshken, sa të vijë dita e stërvitjes...

Këtë merak kemi të gjithë ne shqiptarët për armët. Edhe këtë merak, si për punën, Partia na e ka edukuar. Barutin thatë e mbajmë gjithmonë. Ne e dimë, moralisht armiqtë tanë janë të mundur,

që përpara se të na sulmojnë. Po pikërisht pse kanë pësuar këtë disfatë ata janë të rrezikshëm. Kamuflohen. Thurin komplete. Diplomacinë e fshehtë e kanë ngritur në sistem.

Superfuqitë po mundohen t'u vënë shteteve të botës prapa shpine nga një çelës si kukullave, që ato të luajnë valle sipas avazit të kurdijes së tyre. Duan të fusin hundët dhe duart kudo. Po ne kjo politikë e tyre na kujton një proverb të popullit tonë që thotë: «Përmori miu në det dhe tha: «Jam pjesëtar».

Prandaj dhe jemi vënë kundër tyre me krahët tanë, me armët tona, e sidomos me ndërgjegjen tonë revolucionare, që përshkohet tejprtej, brumoset e kalitet vazhdimisht nga idetë e marksizëm-leninizmit, nga mësimet e Partisë sonë e të shokut Enver Hoxha.